

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poštnina znaša.
 Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jederkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.
 Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. vse administrativne stvari.

Vuk Stefanović Karadžić.

K njegovi stoletnici.

Te dni praznujejo Srbi v kraljevini, v Belem Gradu stoletnico rojstva svojega najznamenitejšega književnika, Vuka Stefanovića Karadžića, in z njimi vred slavijo to slavo poleg ostalih Slovanov tudi Slovenci, katere vežejo do Jugoslovanov najtesnejše vezi. Slavnost bi se sicer imela vršiti že lani, ker Vuk se je porodil l. 1787. Da se ni vršila lani, uzrok je bil to, ker je slavnostni odbor namerjal Vukove kosti (Vuk je namreč umrl na Dunaju leta 1864.) prenesti z Dunaja v srbske kraljevine prestolnico, in ker ni mogel te nakane izvršiti, preložil je slavnost na letos. Včeraj tedaj pričela se je ta slavnost, katera bode trajala tri dni, v Belem Gradu in sama vlada srbske kraljevine priredila je to slavnost.

Slovensko razumnštvo pridružuje so tej slavi bratskega naroda, veseli se z njim, da je trud Vukov obrodil obilo sadu in blagoslova, in zato bodi nam dovoljeno, da v kratko označimo pomen Vukovega književnega delovanja.

Nobeden narod na božji zemlji ni toli nesrečen v izbiranju književnega jezika, kakor Slovani. V tem pogledu neso si mnogi slovanski narodi dolga stoletja bili v svesti svojega pravega pota in cilja ter so živeli stoletja in stoletja v nepraktičnem in brezuspešnem tavanju za temnimi idejali. Rusi n. pr. so do Karamzina životali v ruskoslovanskem elementu, Srbi do Vuka v srbskoslovenskem, to je pisali so jezik mrtvi, katerega ni nobeden imel v oblasti, mešali so ga z narodnim govorom ter tako ustvarili neprebavno mešanico. To so bili nejasni književni nameni, za katere so se potezali v Srbih „slavenosrbski literatorji“ stoletja in stoletja, od 12. pa tija do našega stoletja! Pomislimo, koliko truda, koliko dela potrošilo se je tu zastoj, brezuspešno, ker jezika „slavenosrbskih literatorov“ ni mogel umeti narod, saj se še pisatelji neso mej seboj umeli! Na nepraktični podstavi bilo je tedaj osnovano vse književno sanjarstvo, ker delovanje tega ne moremo imenovati; in ravno zato, ker je ta plod moglo uživati le nekaj ljudi, in zato, ker je podstava bila napačna, mrtva, ni mogla književnost delovati ni na pisatelje, ni na narod. In ta književnost trajala je do našega veka!

Kakor rečeno, pisatelji „slavenosrbski“ neso si bili v svesti svojega književnega cilja. In kako

bi to bilo mogoče! Srbi so se odgojevali v šolah, ne v srbskem, ampak v „ruskoslovanskem“ jeziku. Ker Srbi sami neso imeli učiteljev, pozivali so Ruse v Srbijo in v Avstrijo, Rusi so jim bili učitelji. Le škoda, da se ti ruski učitelji neso posluževali svojega materinskega, živega jezika, nego so rabili „ruskoslovanski“ jezik. V tem duhu odgojeno razumnštvo ni moglo zavreči spon, katerih še tako rekoč ni čutilo. Vuka, kateri ni bil odgojen v tem duhu, kateri prav za prav ni v šole hodil, kateri se je naučil sam čitati in pisati, namenila je usoda srbskemu narodu za prvega prosvetitelja.

Mladi Vuk ohromel je l. 1807., tako da se je moral do smrti opirati o palico; jel je mnogo čitati, misliti o srbskem jeziku, in ker je imel naraven instinkt, uvidel je koj, da srbska književnost ne hodi po pravih potih. Napoti se na Dunaj, kjer je bilo središče srbske književnosti. Sreča je hotela, da se je seznanil z našim Kopitarjem, kajti ravno to znanje bilo je odločilno za Vukovo delovanje. Bistroumni Kopitar je spoznal Vukove naravne sposobnosti, odobral je njegove književne težnje in, ker je bil učen slavist in cenzor na Dunaji, uplival je mnogo na Vuka, unemal ga za srbski jezik, vzpodbujal ga v to, da napove vojsko „srbskoslovenskim literatorom“ in da uvede v književnost čisti narodni govor.

Mlademu Vuku ni bilo treba tega dvakrat reči. Koj zapiše narodne pesmi srbske ter jih izda na Dunaji. Zdaj potuje ta hromi književnik po Bosni, Hercegovini, Črni Gori, Dalmaciji, Slavoniji, nabere še več pesmi, priredi drugi zvezek, tretji in še več njih, izda srbski slovar, za kateri mu je Kopitar spisal latinsko in nemško razlago. V tem slovarju ustanovi načelo, kako je treba srbski pisati, in zdajci se uname huda književna vojska, katere so se udeleževali vsi srbski pisatelji. In Vuk se je moral boriti proti vsem. Malone sam je bil izumil novi pravopis, in vsa srbska kneževina plane na Vuka. Sama vlada srbska prepovedala je, da se Vukov pravopis ne sme rabiti v kneževini. Še l. 1860. dovolila je srbska vlada Vukov pravopis. Vuk je tedaj počasi prodiral s svojim delovanjem, in ker je ves načrt bil osnovan na naravni podstavi, moral je konečno prodreti, in srbska vlada storila je prav, da je sama vzela v roke praznovanje Vukove stoletnice, da s tem popravi krivico, ki jo je storila Vuku prejšnja vlada.

In tako smo pač označili največje zasluge Vuka Stefanovića Karadžića. Danes, ko praznujemo stoletnico njegovega rojstva, ni nam treba navajati ostalih spisov njegovih, saj se je o njih že pisalo pri nas. Le nekaj bi še radi poudarili. Ako opazujemo gibanje slovanskih narodov na književnem polju, vidimo neko individualizovanje slovanskih jezikov. Hvala Bogu, da so danes i Srbi i Hrvati spoznali, da je srbski ali hrvatski jezik jeden jezik. Hvala Bogu, da nahaja načelo književne izključnosti več in več nasprotnikov in da se s tem slovanskih jezikov individualizovanje, ki je bolj umetno delo, nego nasledek naravnega razvijanja, izgublja in da se s tem ustvarja asimilacija slovanskih književnosti. Danes morajo pomisliti slovanski pisatelji, da je vsako razdruževanje naša škoda, in vsako približevanje in sprejemanje jednega književnega načela naša korist.

Ni še dolgo temu, da so slavisti iz čudnih razlogov trdili, da sta hrvatski in srbski jezik dva jezika. Danes tega ne veruje noben živ krst. Čas nas bode sprijaznil na slovanskem jugu. Pravo spoznanje spojilo bode Srbe in Hrvate ter tudi nas Slovence priklonilo k onemu telesu, h kateremu spadamo. Naš položaj je težaven in zato smemo le kazati na te ideje, katere morajo konečno prodreti; in ravno zato, ker se identifikujemo s Srbi in Hrvati, udeležujemo se vsake slave srbskohrvatske kot svoje slave ter se nadejamo, da, kakor nas je „jedna majka jednim mlekom dojila“, bomo tudi mi kot sinovi jedne majke jeden jezik govorili. O Vukovi stoletnici naj nas družijo jeden duh, a za nadalje naj nas privaja k uzajemnemu namenu.

—st—

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(III. seja dne 13. septembra 1888.)

(Dalje in konec.)

Kar se tiče prvega oddelka našega predloga, utemeljil ga je že prijatelj Pfeifer. Stori je to tako drastično, da mi za sedaj ne preostaje mnogo govoriti o tej stvari. V to, ali je pobiranje deželne naklade tudi žganju, narejenemu iz samopridelanih pridelkov in za lastno porabo, dopuščeno po zakonu ali ne, v to se mi ni treba spuščati. Teoretično vprašanje je tu irrelevantno, faktum je, da so jako iznajdljivi zakupniki leto na jedenkrat začeli, pobi-

LISTEK.

Lušanje.

X

Jov, jov, gospod urednik! Vsa nesreča tistemu peresu, s katerim sem pisal o Lušanih, vsa nesreča tistemu črnilu, v katero sem ga močil, vsa nesreča tistemu in tistim... Jov, jov! Bolje da bi bil oves klatil ali repo žel.

Da, res je: mi pisatelji smo ubogi ljudje. Godi se nam malone vsem, kakor se je godilo duhovitemu perzijskemu veleumu Mázi-Pápirju: Opeval in preslavljal je v potu svojega bledega obraza neutrudno celih dvajset let nežno in mehko ročico lepe gospodične Kisle-Mrde. A ko je nazadnje prišel, da bi prejel sladko zahvalo za svoj znoj in svoje žulje, dala mu je tista opevana mehka ročica na koperneče žalostno lice prav trd in glasan počen groš.

Da, gospod urednik, tako ali ne mnogo drugače plačujejo ljudje navadno nas, uboge pisatelje. Človek bi res kar budo zaprl in ušel kar na konec

sveta nehvaležnim tem stvarim božjim. Tako bi človek naredil, a — meni se zdi vender malo pre-daleč; tudi bi moja ženka javljale hotela z menoj. Vrh vsega tega je pisate jevanje taka reč, da, kdor se ga oprime, drži se ga, kakor lačen človek dobre jedi. Zato sem mislil in mislil kako bi se obrnil, da bi še nadalje pisal, a vender ljudem ustregel. Izkušal sem na razne načine. Začel sem na primer:

Očka jezé se,
 Sn se rotí,
 Mámica stokajo,
 Hči se solzí,

A že slišim, kakò mi ustajajo nasprotniki in dokazujejo, da s tem dajem družinam slab vzgled. A slabega vzgleda se jaz bojim še huje nego mične puničke. Zato sem napel naglo drugo struno:

Če v žepu tišči te grošček,
 Za vino ga naglo zapij,
 Če lačen si ter imaš pišče,
 Ne čakaj, kar vrat mu zavij,
 Če hitro bi rad obogatel,
 Kar vzemi bogato ženó,
 Če némaš ni hlače ni klobuka,
 Ostani doma za pečjó.

A zagodrnali in zagrmeli bi zabavljači, da v tej krasnej pesni ni prav nikakešnega čuta. A pesen brez čuta, to je kakor krokodil brez žrela. Zato bi bilo treba zabrenkati kako drugače

Če b' hotel kdo se bati
 Kak rad bi ga plašil,
 Če hotel kdo bi teči,
 Kak rad bi ga podil,
 Če hotel kdo bi držat',
 Kak rad b' ga klofotal:
 Oh, nikdo ni tak dober,
 Kak silno mi je žal!

A ta je vse prežalostna. Vrh tega bi ta in on srdito utegnol zarenčati: „Prav tak sem jaz. Mene sramoti. Da bi ga cel dan pikale muhe!“ Na ta način torej tudi ne kaže. Kam bi se vender obrnil, da bi se izril iz te neprijetne zadrege? K ženskim? Da, ženske so pesnikom, kar je navadnej govoricí vreme. Zapojmo torej o njih! A prav lehno in rahlo, da ne bi bilo morebiti nežnej mladini v kvaru:

V zóbe je škrbasta,
 V hrbet je grbasta,

rati naklado tudi od tega žganja, ter da se jim pobiranje ni bilo ustavilo. Dokaza dovolj, da moremo v zakon tudi glede tega vsprejeti kako precizno določbo, ako hočemo kako izjemo glede te žganjevine.

In taka izjema, gospoda moja, je opravičena! Zopet Vas spominam načela, kojega sem izražal pričetkom svojega govora, zopet Vam zakličem: „Ne bodimo bolj fiskalni nego sam fiscus!“ Prostost davka za ono žganje, katero se doma izdeluje in za domačo potrebo in v gotovih po zakonu določenih količinah, star davčni privilegij je za nekatere avstrijske dežele, kojim pripada tudi naša kranjska. Nema jo vse dežele te svoboščine, baš v onih deželah, kjer se največ alkohola izdeluje v naši državni polovici, na Češkem, Gališkem, v Bukovini in Sleziji, ni nobenega takega privilegija. Zastopniki velikih žganjarn bi ga tudi kaj radi odstranili. Predno se je špirtni zakon leta 1884. bil predružačil, zborovala je v Pešti neka enketa veščakov in odsek te enquete zahteval je naravnost, naj se odpravi ta svoboščina. Prvi teoretik o špirtnem davku Jul. Wolff, sedaj profesor v Zürichu, pridružuje se temu mnenju, tudi on je za odpravo te davčne prostosti, in gospoda moja, letos smo že bili na tem, da se v istini razveljavi ta privilegij, navzlic temu, da je star deloma že več nego 100 let. Špirtni odsek na Ogerskem je bil že prečrtal dotično določbo in pri nas bili so Čehi in Poljaki skoro pripravljeni, posnemati vzgled ogerskega odseka, in trebalo je zastopnikom planinskih dežel postaviti se po robu, da smo rešili to staro pravico. Vse to navajam le radi tega, da pojasnim to vprašanje. Zapeljivo je bilo za vlado, da potegne k obdačenju tudi žganje za domačo porabo. Vender ni se upala, storiti ali predlagati kaj jedakega, dotični paragraf vzel se je skoro nespremenjen iz starega žganjarskega zakona v novi zakon, celo izvršilna odredba se v tem oziru bistveno ni predrugačila. In sedaj Vas vprašam: Če država, če finančni minister, ki že po svojem poslu mora biti trd in skop, svoje roke ne razstegneta po tem domačem požirku, spošтовaje staro davčno svoboščino, ne bili grdo bilo od deželne zastopa, ako on dalje seže v svoji grabežljivosti nego državni fiscus?! In v tem slučaju, če sami obdačimo svojega poljedelca tudi glede tiste količine žganja, katero si prideluje sam in za domačo porabo, če mu sami na vrat obesimo vse tiste zopernosti, izvirajoče po poslovanju z zakupniki in njihovimi organi — mari sami s tem ne pozivljamo vlade, da v drugič ona posnemajoč naš vzgled tudi državni davek naloži tistemu blagu, katero smo jednostranski bili zadeli z deželno naklado?!

Iz teh razlogov rodil se je naš predlog in tudi oblika mu je bila takoj dana. Pri vsakem davčnem zakonu treba gledati na izvršljivost njegovo ter na troške prouzročene po izvršitvi. Pot, koju mi nasvetujemo, je povsem priprosta ter nobenih troškov ne prouzročuje. V zakonu in pri izvršitvi njegovi raslanjamo se na državni zakon in na izvršitev drž postave. Finančna uprava bode morala imeti neko nadzorstvo glede onih količin žganja, kojim dovoli ljuje davčno prostost; ona bode pozitivno uvedla take pogoje in take opreznosti, da se kolikor moč izogiblje davčnim prevaram. Nam ne bode trebalo nič drugega, nego — da se popularno izrazim — stopinje pobirati za državno upravo ter v vseh slu-

čajih, kjer se ona odpove državnemu davku, isto storiti tudi glede deželne naklade.

In tako, gospoda moja, dosegli bomo prvotni svoj namen, ustrezajoč ob jednem glasnim željam našega prebivalstva in očitnim koristim nekaterih naših industrij. Dosegli ga bomo, v kolikor je to mogoče po mrtvi besedi deželne zakona. Namen naš — tega nikdar ne smemo pozabiti — bil je dvojen: pomnožiti deželne dohodke, in s primerno doklado uplivati na to, da se obranimo čedalje bolj razsajajoče žganjarske kuge. Nkoli pa nismo imeli v mislih, obtežiti itak že neugoden položaj do mačih poljedelcev ali zavirati produkcijo domačega žganja. Žganjepivstvo pri nas prouzročeno je po špirtu, kateri se iz drugih dežel k nam uvaža, tista potoka in njena brezmerna poraba prouzročuje ono zlo, proti kateremu se moramo energično v bran postaviti. Domača slivovka, domača drožnica in njena poraba nista v nobeni zvezi z žganjarsko kugo; vzlasti na Dolenjskem jih uživajo v takih minimalnih količinah, da je užitek njih bolj zdravilu podoben nego pijači. Nemamo tedaj niti najmanjšega povoda, zatirati in zadušiti te produkcije. Temveč kazalo bode tudi pri pobiranju deželne naklade drugače postopati nasproti tujemu „fuselnu“ nego nasproti doma narjenemu, zdravju neškodljivemu blagu. In tu moram izražati svoje prepričanje, da bode ta razloček še le takrat dejanski stopil v veljavo, kadar bomo začeli z lastno režijo. Od nekdanj sem protivnik temu zakupu; od nekdanj bil sem tega mnenja, da gre prednost lastni režiji, in ker smo letos doživeli z zakupniki, to me le potrjuje v mojih nazorih. Dovolite mi neko anekdoto! Slavni Voltaire bil je nekdanj v družbi, kjer so si pripovedovali pripovedke o roparjih. Tudi od njega so jedno zahtevali in ko je nanj prišla vrsta, zbrali so se pazljivi poslušalci okolu slavnega moža. A zlobno zbadljivi Voltaire prišel je: „Bil je jedenkrat nek davčni zakupnik“ ... in potem se prikloni in — neha! Začudeno ga pogledajo čakaje nadaljevanja, toda — namuzne se jim in poreče: „Davčni zakupnik je bil. Sedaj je konec moje povesti o roparjih!“ Ne živimo v 18. veku in kar sem Vam povedal, zgodilo se je pred veliko francosko revolucijo, toda kar sem letos bil čul na Dolenjskem in drugod o postopanju naših zakupnikov in njihovih organov, uverilo me je, da prebivalstvo približno jednako sodi o zakupu deželne naklade, kakor je Voltaire sodil o svoji — „Ferne grosse.“ Javno mnenje, da družega ne bi bilo — prisililo nas bode, da se jedenkrat lojčimo, ter to storimo, kar so koroški sosede že zdavna bili storili, namreč: da uvedemo lastno režijo tudi pri svoji dež. nakladi!

To rečem le v dodatek našemu predlogu. Priporočam ga visoki zbornici, v formalnem oziru pa pa se strinjam z nasvetom Pfeiferjevem, naj se odstopi finančnemu odskeku.

Predlog poslancev V. Pfeiferja in profesorja Šukljeja izroči se finančnemu odseku.

Poslanec dr. Papež utemeljuje svoj in svojih tovaričev predlog, s katerim se ima prenarediti § 13. deželne volilnega reda. Zakon slóve:

Člen I. V prvem odstavku § 13. volilnega reda za deželni zbor vojvodine Kranjske z dne 26. februarja 1861 oziroma zakona z dne 29. maja 1884. št. 10 dež. zak., se izpusté sledeče besede: „z 9. junija l. 1850“, in se mora torej glasiti ta odstavek tako:

rist nič, prav nič. Gospod župnik me je namreč preučil še o pravem času, predno sem te krive nauke mogel raztrositi v svet, preučil me je, da ni delala dobrih del, nego li grde in ostudne grehe. Splavala sta mi torej po vodi lepa snov in zelo učen spis.

V takih neprilikah bi bil sklenil vsak razumen človek, je-li, da ne napiše nehvaležnim ljudem več ni jedne vrstice. Teh mislij sem tudi jaz. A „tra dire e fare è in mezzo la mare“, mej govorjenjem in dejanjem mi je v sredi celo morje,“ trdi moder lašk pregovor. Bog ve, kako pride, če se bodem res vzdržal ali ne.

A čemu ta dolg stok in jok v denašnjem pismu, uprašujete me strme, gospod urednik! I no, zameril sem se Lušanom s svojim dopisovanjem v cenjeni Vaš list. Čudno se Vam zdi, je-li, da bi to moglo biti mogoče, ko sem jih vender hvalil in slavil, kar je bilo v vseh mojih močeh. A zakaj in kako, to Vam razložim v prihodnjem pismu

udani Vam

Muhoder.

„Poslance v § 3. naštetih mest in trgov volijo direktno vsi tisti občani, kateri imajo po posebnem občinskem statutu mesta Ljubljanskega, ali po občinskem zakonu z 17. februarja 1866 pravico voliti občinski zastop mest in trgov, sestavljajočih volilni okraj in kateri neso po § 18. deželno-zborskega volilnega reda izključeni od volilne pravice, in kateri“ Člen II. Vsi drugi odstavki tega § 13. ostanejo nepremenjeni. Člen III. Ta zakon stopi v veljavnost s tistim dnevom, ko se razglasi, Člen IV. Mojemu ministru notranjih stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

Predlagatelj dr. Papež pravi, da bode utemeljenju predloga svojega posvetil le malo besed, ker je prenarredba že sama ob sebi umevna, kajti namen deželne volilnega zakona zahteva, da vsak volilec, ki je upravičen po plačilu svojega davka, voliti v mestni zbor, voli tudi dva mestna poslanca v deželni zbor. Ako se pa pusti prejšnje postave veljava, sestavljati bi se moral imenik volilcev za deželni zbor po starem kopitu, bilo bi mnogo nedostatkov. Zdi se mu torej predlog meritorično in praktično potreben. V formalnem oziru nasvetuje, da se njegov nasvet izroči upravnemu odseku, čemur zbor pritrdi.

V imenu finančnega odseka poroča poslanec Šuklje o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada:

Vsled večjih dohodkov oziroma manjših troškov v dejanskem iznosu se je iz deželne zaklada na mesto proračunjenih gld. 103600 — v pokritje primanjkljaja normalno-

šolskega zaklada potrosilo le 87116.62¹/₂ torej se je prihranilo gld. 16483.37¹/₂

Računski sklep se odobri.

Poslanec Dev poroča o proračunu in računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada. Proračun znaša za l. 1889 v potrebščini 4480 gld., zaklada pa isto toliko. Računski zaključek za l. 1887 kaže skupno svoto vseh dohodkov 8205 gld. 13 kr., torej za 110 gld. 82 kr. menj, kakor je bilo proračunjeno. Skupno premoženje iznaša 2825 gld. 25 kr.

Poslanec Klun poroča v imenu finančnega odseka in nasvetuje: 1. Deželnemu odboru se naroča, da kupi 300 izvodov knjige „Vrtnarstvo“, katero je spisal A. Pirc, tajnik kmetijske družbe, in založila kmetijska družba kranjska in da brezplačno prepusti vsaki ljudski šoli po jeden izvod. 2. V ta namen se dovoli kredit v znesku 300 gld. iz deželne zaklada.

Poslanec Stegnar nasvetuje sledeče dostavke k nasvetu finančnega odseka, da se l. izreče po deželnem zboru g. Gustavu Pircu za izvrstno spisano knjigo zahvala deželne odbora; 2. in se deželnemu odboru naroči, da se izdela nekaj normativ, kako ravnati s šolskim vrtom.

Poročevalec Klun se protivi temu nasvetu. Priznanje se je itak že izreklo g. Pircu za njegovo izvrstno spisano „Vrtnarstvo“ v poročilu finančnega odseka, deželni zbor pa mora vender bolj štedilen biti o taci zadevah. Kar se tiče normativa za šolske vrte in pouk kmetijstva je to stvar, katera se naroča deželnemu odboru v pogovoru s c. kr. deželnim šolskim svetom.

Pri glasovanju odklonijo se nasveti poslanca Stegnarja in vsprejmo se predlogi finančnega odseka.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški poroča o računskih sklepih raznih dobrodelnih deželnih naprav za l. 1887. Prihodki pri bolnišnem zakladu iznašali so 116.634 gld. 65 kr., troški pa 119.199 gl., torej za 2914 gold. 74 kr. menj, nego se je proračunilo. Skupno premoženje iznaša 161.413 gld. 86 kr.

Blazniški zaklad je imel prihodkov 54.461 gl. 16 kr., stroškov pa 171.528 gld. 70 kr. Skupno premoženje iznaša 124.612 gld. 48 kr. Porodišni zaklad je imel prihodkov 6426 gld. 76 kr., stroškov 6543 gld. 94¹/₂ kr. Čista imovina iznaša 5661 gld. 39¹/₂ kr. — Najdenišni zaklad je imel prihodkov 4457 gold. 24 kr., stroškov pa 8165 gold. 70 kr. Skupna imovina iznaša 3391 gold. 54 kr. Vsi ti proračuni se odobre in ker se je pokazalo, da so stroški za dobrodelne naprave zopet narasli, vsprejme se po finančnem odseku nasvetovana resolucija, da se deželnemu odboru naroči, naj zdravniške v deželni bolnici, z ozirom na ogromne troške, katere ima dežela za dobrodelne namene, v novič pouči, da ne bodo pri ordinaciji zapisavali preveč mesa in

Dalje v prilogi.

V róke je žúljava,
V noge je kruljava,
V óčke zabúbana,
V líčce nagúbana,
Spredaj cel ploh —
Dri lu la loh.

A zašel sem ubožec iz luže v mlako. Že se se mi smehlja se bliža cela truma starih čestitljivih devic, hvaležnih, da sem opel in razznal njih lepote. A tako stvarco božjo bi raje navkreber nosil, nego navzdol poslušal. Zato jim naglo ubežimo in izkusimo se v nevezane besedi!

Spisal sem dolgo in prav zanimivo razpravo: „Kako je Kremzarjev Peter kisle zelje jedel in mlačno vodo pil.“ A utegnil bi kak nasprotnik moj — vsak pisatelj ima, kakor veste, mnogo nasprotnikov, sosebno če je mlad in „ženijalen“ — utegnil bi reči, da je pusta in dolgočasna, kakor prazen kozarec. Zato sem jo takoj vrgel v peč, oprijel se druge snovi in spisal zelo učeno modroslovno delo: „Koliko dobrih del je storila Rumenčeva Minička, ko je opravljala in obrekovala Mlinarjevega Jožka.“ A kdor ima pravo nesrečo, ne more mu biti v ko-

vina. Resolucija se vsprejme in potem s prošnjo občine Dol v Kamniškem okraju za 500 gld. podpore za neko na Raki preskrbljeno žensko izročilno deželno odboru v rešitev. — Potem se seja sklone. — Prihodnja seja je v petek.

(IV. seja dne 21. septembra 1888.)

Prebere se dopis v katerem deželno predsedništvo naznanja deželno odboru, da je Nj. cesarska visokost cesarjevič nadvojvoda Rudolf s cesaričinjo Štefanijo z veseljem na znanje vzel povabilo deželnega zastopa k slovesni otvoritvi po njem imenovanega deželnega muzeja Rudolfinum, da pa žal temu povabilu ustreči ne more. Po tem odgovoru odpade seveda tudi (dopisiljatev deželne deputacije na Dunaj.

Deželni glavar dr. Puklukar pravi, da je vsa zbornica gotovo z velikim užaljenjem vzela na znanje, da letos zvesta dežela Kranjska ne bode imela sreče videti na svojih tleh presvetlega cesarjeviča Rudolfa in presvetle cesaričinke. Deželni glavar je uverjen, da se ves zbor pridružuje po presvetlem cesarjeviču izraženemu obžalovanju, da ne more priti, gotovo zaradi preobilnega posla, ki se mu je naložil v korist vojaštva. Upajmo pa, da to, kar se letos ni moglo zgoditi, se kmalu zgodi. Zbor vzame poročilo na znanje.

Vladna predloga z načrtom zakona, v katerem se izdajajo na podstavi zakona z dne 17. junija 1888 l. dež. zak. št. 99 določila o plačilu za verski pouk, izroči se finančnemu odseku.

Poslanec Luckmann poroča o računskem sklepu zaklada prisilne delavnice za l. 1877. Računski sklep se odobri. Skupna imovina znaša 132.768 gld. 75¹/₂ kr. in se je premoženje prisilnega zaklada l. 1877. za 11.780 gld. 8¹/₂ kr. pomnožilo. Dohodki fabriškega zavoda in zaslužki prisiljencev znašali so 32.422 gld. 65 kr.

Poslanec Luckmann poroča v imenu finančnega odseka o proračunu zaklada prisilne delavnice. Skupna potrebščina iznaša 90.410 gld. zaklada pa 105.186 gld., torej se kaže presežek 14.776 gld. Proračun se odobri.

O prošnji požarne brambor na Bledu za podporo poroča poslanec Klun v imenu finančnega odseka in nasvetuje, naj se prošnja izroči deželno odboru s priporočilom, da kolikor moči izdatno podporo dovoli iz zaklada, v katerega donajajo zavarovalna društva, kar zbor odobri.

Poslanec Klun poroča v imenu finančnega odseka o oddelku letnega poročila deželnega odbora, o Holzapfelnovi ustanovi za gluhome, o kateri je deželni zbor l. l. sklenil, da bi se nje premoženje izročilo v deželno oskrb, in da bi se iz Holzapfelne ustanove napravilo 20 ustanov po 150 gld., za gluhome v zavodu šolskih sester „de Notre Dame“ v Št. Mihelu pri Rudolfovem. A ministerstvo prošnje deželnega zbora dozda še ni rešilo, torej ne more deželni zbor o došli prošnji ničesar ukreniti in nasvetuje, da deželni zbor prošnjo za izročitev Holzapfelno ustanovo v deželno oskrb pri ministerstvu ponovi, čemur zbor pritrdi. Prošnji Marije Ivane Oblak, prednice šolskih sester, učiteljice gluhomeh v Šmihelu, in Marije Igonde Pavlin, šolske sestre v Šmihelu za podporo, izroči se deželno odboru v rešitev, da ko stvar natančneje preišče, dovoli podporo, za kar se mu dovoli kredit 300 gld.

Poslanec dr. Papež poroča v imenu upravnega odseka o samostalnem predlogu o preuredbi § 13. deželnega volilnega reda. Poročevalec pravi, da se je število volilcev Ljubljanskih po novem volilnem redu pomnožilo vsaj za 1000, in čeravno je mej njimi mnogo žensk, katere nemajo volilne pravice za deželni zbor, ostane še vendar veliko število volilcev, ki po stari določbi ne bi imeli pravice voliti v deželni zbor, torej nasvetuje, da se vsprejme sledeči zakonski načrt:

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako: Člen I. § 13. zakona z dne 29. maja 1884 dež. zak. št. 10, je v svoji dosednji besedi razveljavljen in namesto njega stoji naslednje določilo: § 13. Poslanec v § 3. naštetih mest in trgov volijo direktno vsi tisti občani, kateri imajo po poslobnem občinskem statutu mesta Ljubljanskega ali po občinskem zakonu s 17. februarija l. 1866 pravico voliti občinski zastop mest in trgov, sestavljajočih jeden volilen okraj, in kateri niso po § 18. deželnozborskega volilnega reda izključeni od volilne pravice in kateri a) v občinah s

tremi volilnimi razredi spadajo v prvi in drugi razred in kateri v tretjem razredu plačujejo najmanj po pet goldinarjev cesarskega direktnega davka na leto; b) v občinah, ki imajo manj ko tri volilne razrede, pa tisti po visokosti letnega cesarskega direktnega davka izvršeni občinski volilci, ki plačujejo prve dve tretjini vsega tega davka in razven teh tisti, ki plačujejo najmanj po pet goldinarjev cesarskega direktnega davka na leto. Tem je prištejati tudi častne meščane in vse tiste občane, kateri imajo po § 1. točki 2. občinskega volilnega reda te dežele volilno pravico brez ozira na to, plačujejo li davek, ali ne. Člen II. Ta zakon stopi v veljavnost s tistim dnevom, ko se razglaši. Člen III. Mojemu ministru notranjih stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

V splošni razpravi se nikdo ne oglasi k besedi. Deželni glavar dr. Puklukar konstatuje, da je za preuredbo deželnega reda navzočih ³/₄ vseh poslancev in da morata najmanj dve tretjini poslancev za preuredbo glasovati. Prvi člen zakona vsprejet je z vsemi (31) glasovi, ker so tudi nemški poslanci glasovali zanj, isto tako drugi člani.

Zakonski načrt se vsprejme tudi v tretjem branji jednoglasno. (Konec prih.)

Deželni zbor isterski.

(IV. seja dne 13. septembra 1888.)

Po prečitani zapisnika zadnje seje, kateremu je ugovarjal dr. Laginja, dá predsednik besedo dr. Jenku, kateri navzlic včerajšnjim dogodkom in izjavi predsednikovi prečita obširno v našem listu že objavljeno interpelacijo na vlado v slovenskem jeziku. Mej čitanjem nastane zopet nemir na strani večine in na galeriji, vendar ne kričanje. Potem prevzame predsednik interpelacijo in izjavi, da bi morala imeti italijanski prevod, kakor je včeraj rekel, da jo celi zbor razume in ker je poslovni jezik zborov italijanski. (Ugovor na levi.) Interpelacijo da bode stavil ad acta in da ne dopušča ugovorov o svojem postopanju, o katerem, da-li je dobro ali ne, imajo drugi soditi.

Besedo je dobil dr. Volarič, in čital interpelacijo na deželni zbor. Nastal je zopet velik nemir, dr. Campitelli zahteva besedo, a dr. Volarič se za vse to ne zmeni, nego s krepkim glasom prečita interpelacijo, ter izroči predsedniku. Ter izjavi da je deželno odboru ne bode predložil, ker je hrvatska. Dr. Volarič zahteva, naj se po pravilniku izjavi zbor, da-li se ima o odgovoru predsednikovem debata pričeti. Predsednik izjavi, da ni razumel, kar je dr. Volarič rekel. Dr. Volarič: „Lošinjec da ne zna hrvatski!“ Predsednik na to priporoča lepše obnašanje proti njemu, ki ima voditi zborovanje. Komur to ne ugaja, ve, kam se ima obrniti. Ponavlja pa, da je poslovni jezik zboru italijanski, kar je lani tudi zastopnik c. kr. vlade naglašal. —

Dr. Campitelli utemeljuje svoj samostalen predlog, da se premeni § 5. zakona od 9. julija 1863. l. glede doprineskov k cerkvenim potrebščinam. Debate udeležijo se dr. Volarič, kateri nasvetuje premembo in dr. Laginja. Dr. Campitellijev predlog vsprejet nespremenjen.

Dr. Amoroso utemeljuje svoj predlog, naj bi deželni zbor priporočil vladi znižati carino pri uvažanju vina mej Avstro-Ogersko in Italijo. Sprejeto.

Obširno se je razpravljalo o zakonski osnovi glede predruženja §§ 27, 29 in 30. zakona 3. novembra 1874. l. odnosno §§ 23. in 25. zakona 10. decembra 1878. l. glede urejenja pravnih odnošajev učiteljskega osebja v Istri. — To zakonsko osnovo je večina že lani vsprejela, kakor navadno brez ozira na ugovore manjšine, a sankcija se jej je odrekla. Deželni odbor oziroma šolski odbor, — tako izjavi poročevalec dr. Amoroso — vezana sta vsled odločnih zahtev ministerstva in se torej predlaga osnova taka, kakor ministerstvo zahteva. Debate udeležijo se dr. Laginja, dr. Gambini, dr. Campitelli, Spinčič in poročevalec dr. Amoroso. Posebna predloga dr. Campitelli-ja in Spinčiča padeta in se vsprejmó vsi nasveti šolskega odbora. —

Predsednik določi prihodnjo sejo za torek in ob enem naznani, da je na višjem mestu prosil, naj bi se zborovanje odložilo „zaradi trgatve, ki se te dni prične“.

(V. seja dne 18. septembra 1888.)

Naznanila predsedstva.

Spinčič čita v hrvatskem jeziku interpelacijo na c. kr. vlado zaradi ustanovitve hrvatske gimnazije v Pazinu, katero interpelacijo bomo še priobčili.

Dr. Laginja čita tudi v hrvatskem jeziku interpelacijo na vlado v zadevi uravnave zapuščine Vlah-ove v svrhu štipendij za Kastovce imenom Vlah.

Mej čitanjem obeh interpelacij vedeta se večina in galerija še nekako dostojno. Predsednik dr. Vidulič prevzame interpelacijo z izjavo, da ju bode izročil vladi. (Torej je že popolnem drugemu mnenja, nego v III. in IV. seji.)

Zastopnik vlade vit. Ellusheg izjavi na to v imenu vlade, da se ona ne more skladati s postopanjem predsednika zbora v III. in IV. seji, katero ni v soglasju s pravilnikom. Na interpelaciji dra. Volariča in Jenka ne more odgovorjati baš iz razloga, ker predsednik ž njima ni ravnal kakor pravilnik veleva. Vla da poudarja, da je vsakemu poslancu prosto, upotrebljevati bodisi kateri deželni jezik v govorih in interpelacijah in ako jednega ali drugega jezika ne razume kak poslanec ali predsedništvo, — kar bi bilo želeti — zaradi tega se še nobenemu ne more odrekati pravice, služiti se onega jezika.

Predsednik dr. Vidulič vzame na znanje to vladno izjavo ter si pridružuje v tem oziru svoje korake storiti.

Brez debate odobri se sklepni račun za 1887. leta deželnega kreditnega zavoda.

Sledeča točka dnevnega reda je sklepni račun za 1887. l. zemljiško-odveznega zaklada. Poročevalec dr. Campitelli.

Dr. Laginja z zadovoljstvom omenja v hrvatskem jeziku današnje potrebne i umestne, krepke izjave c. kr. vlade in izreka, da se bode, kakor že večkrat prej, tudi danes dobrovoljno posluževal italijanščine. Nadaljujoč v italijanskem jeziku, obširno kritikuje sklepni račun zemljiško-odveznega zaklada. Ne stavi nobenega predloga, nego si pridržuje obširneje govoriti in predloge staviti pri sledeči točki dnevnega reda, t. j. pri proračunu tega zaklada za 1889.

Odgovarja mu deželni odbornik dr. Petris in po nekaterih opazkah poročevalca vsprejme se ta račun po predlogu odbora.

Proračun zemljiško-odveznega zaklada za 1889, leta. Isti poročevalec.

Dr. Volarič govori o tem proračunu v hrvatskem jeziku. (Na galeriji ropot. Predsednik to dolgo dopušča. Potem vendar posvari galerijo. Poslanci večine drug za drugim odhajajo iz zbornice. Galerija ne mara za opomin predsednikov, nego ropota na dalje, dokler ne konča dr. Volarič govora.)

Defranceschi predlaga konec debate.*)

Dr. Laginja zahteva besedo (za katero se je že pri prejšnji točki oglasil), ker tu gre za važno deželno zadevo.

Predsednik da na glasovanje Defranceschijev predlog. Vsprejet. Predsednik izjavi, da se prej ni nobeden oglasil za besedo, torej je dovoljeno govoriti samo poročevalcem. Ko ta nekoliko opaža, hoče predsednik dati na glasovanje odborov predlog, da se namreč proračun po nasvetu odbora odobri.

Dr. Laginja. Prej, nego se o tem glasuje, predlagam, da se preide v specialno razpravo.

Predsednik se ne strinja in vpraša zbor, dali hoče specialno debato. Večina sklone, da ne.

Odobri se prej navedeni predlog finančnega odbora.

V imenu politično-ekonomičnega odbora poroča dr. Amoroso o zakonski osnovi, katero je predložila vlada in s katero se uvedejo nekatera predruženja pri postopanju v zadevi odveze nekaterih še obstoječih služnosti.

Dr. Laginja predlaga, da se preide na dnevni red preko te osnove, ker jo je vlada predlo-

*) Saj drugega itak ne predlaga in sploh nikdar ne govori. Jednako molčeč je v državnem zboru. Mogel bi tudi ta tam prevzeti predlaganje konca debate, mesto dra. Stavec.

žila brez motivacije in slabo stilizovano. — Predlog pade.

Pri specialni debati sprejmejo se nespremenjeni §§ 1—8. skoro brez debate. Na nekatere popravke nasvetovane po dr. Laginji se večina, kakor navadno, ne ozira.

§. 9. določa, da se s tem zakonom ne razveljavita zakona iz dné 7. junija 1883 državnega zak. štev. 92 in 94.

Dr. Laginja dokaže, da imenovana zakona nista veljavna za Istro, torej ne treba določevati, da se ne razveljavita. Nasvetuje torej, naj odpade § 9. Nasproti temu dokazovanju vsprejme večina tudi ta § in 10. in 11. ter naposled celi zakon tudi v 3. čitanji.

Dr. Venier prečita zapisnik zadnje seje, kateri se odobri brez ugovora.

Predsednik naznani, da vlada ni dovolila, da bi se zborovanje odložilo, kakor se je nameravalo.

Ne določi pa dneva prihodnje seje, kar je v odborih raznega dela. Naznanil ga bode z dnevnim redom vred poslancem pismeno.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. septembra.

Kakor se „Pol. Corr.“ poroča iz Rima, poklicali bodo vladiko **Strossmayerja** v Rim, da se opraviči zaradi njegove brzojavke. Od tega, kako se bode opravičil, je neki zavisno, ali ostane na svojem dosedanjem mestu ali ga pa bodo za kaj drugega odmenili. Kakor vidno, se poročila raznih listov, kako sodijo v Rimu o Strossmayerjevi brzojavki, ne ujemajo, in je zatorej najbolje, da je zmatramo le za časniške kombinacije.

V **moravskem** deželnem zboru predlagal je vitez Chlumecy, da bi deželni odbor pozvedoval, bi li ne bilo umestno, da bi se pri občinah osnovali posredovalni uradi, kateri bi skušali poravnati razne razpore mej strankami. Na ta način bi se odstranilo mnogo dražih tožb. Predlog sam na sebi ni slab, a je težko ga izvesti. V več deželah so se že sklenili zakoni, da bi se osnovali taki uradi, a ostalo je pri sklepih.

Gališki Rusini ne mislijo ostaviti le deželnega zbora, temveč tudi državni zbor, ker ničesar ne morejo doseči. O tem sta baje jedini obe frakciji, kajti preverili sta se, da se ne dá nič doseči. Sklicali se bodo v kratkem štirje veliki shodi, da se bodo o tem posvetovalo. Mi smo že omenili, da ne odpravimo tega koraka. Dozdeva se nam, da so ta svet dali Rusinom levičarji, da bodo imeli zopet priložnost napadati vlado in državnozbornsko desnico.

V južnejši seji **dolenjeavstrijskega** deželnega zbora bode dr. Suess odložil svoj deželnozbornski mandat. Zaradi tega pa iz zbora ne bode izstopil, ker ima letos kot rektor magnificus virilni glas. Pri prihodnjih občinah volitvah bode pa doktor Suess zopet kandidoval za deželni zbor in bode najbrž tudi voljen. Prostor se bode pa zanj že dobil, ker se bode po novem volilnem redu volilo več poslancev.

Nov **ogerski** naučni minister bode grof Csaky, kakor pišejo ogerski listi. Grof je sedaj 47 let star, podpredsednik gosposke zbornice in veliki župan v Čipskem komitatu. Večkrat so mu že ponujali kak ministerski portfelj, pa ga ni hotel vsprejeti, sedaj ga je pa pregovoril Tisza, da prevzame naučno ministerstvo. Po političnem prepričanju je odločen Tiszin pristaš, kar je že nekajkrat pokazal o gosposki zbornici. Hvalijo ga, da je velik prijatelj znanostij in umetnostij.

Vnanje države.

Srbska vlada sklenila je ostreje postopati proti prouzročiteljem raznih izgradov. Če bi pa še to ne pomagalo, bode pa proglasila obsedno stanje za vse deželo. Piročanci bi rad napravili spravo mej kraljico in kraljem potem naj bi pa odstopila sedanja vlada ter bi on sestavil novo ministerstvo. Njegova vlada bi se opirala na narodno stranko, ki bi se osnovala iz radikalcev, liberalcev in naprednjakov. Rističević, Todorovičević in Garašaninovi pristaši bi se pa ne vsprejeli v novo stranko.

Bolgarski minister Načević je v Carigradu skušal doseči znižanje tarifov po orijentskih železnicah za bolgarsko žito, pa se mu ni posrečilo. Od kar Turčija pobira carino od žita na vzhodno-rumelijski meji, bolgarsko žito v ceni ne more tekmovati z ruskim. Minister se je zagrozil, da se bode bolgarska vlada sedaj poslužila represalij proti železnični družbi. — Ker je po vsej deželi neko gibanje, a je vendar vlada ne more prepričati, ker so vodje v inozemstvu, ali pa vselej hitro pobegnejo čez mejo, če jim preti nevarnost, dogovorila se je vlada s Srbijo in Rumunijo, da jej bosta izročili vse bolgarske roparje, ki bi ondu iskali zavetja, naj se tudi izdajajo za politične begune. S tem bode zabranjeno bivanje bolgarskim begunom v teh dveh državah,

kajti kar proglasili je bodo za tolovaje in izročili Bolgarskej. Dosedaj se nasprotniki sedanje vlade lahko iz Rumunije in Srbije narod naučevali proti vladi in delali priprave za ustajo. Sedaj pa to ne bode več mogoče. Bolgarskej preti tedaj nevarnost le od turške strani. Pa tudi turške oblasti dobro pazijo na bolgarske emigrante, ker se boje, da ne bi spuntali Makedonije. V Rumuniji se je že izdalo povelje, da naj več bolgarskih begunov zapro — Bolgarska vlada ne bode zahtevala, da bi jej izročili napadavalca Kiselova, ki pride torej pred rumunsko sodišče. Pa tudi v Rumuniji čaka ga huda kazen, kajti vsi rumunski vladni listi pišejo, da se mora ostro kaznovati, da se v bodoče ne bodo upali podobni zločinci zbirati v Rumuniji. Če ima napad, kaj političnega pomena, ne vemo, kajti bolgarska vlada in opozicija trdita, da je Kiselov na pal Načevića le iz osebnega maščevanja.

Bolgarski eksarh in v Carigradu bivajoči Bolgari začeli so priganjati **turško** vlado, da naj uvede reforme v Makedoniji. Kakor se sodi, jim je namignila ruska vlada, da naj sprožijo to stvar. Rusija bode morda v kratkem sama začela opominjati Turčijo na njeno dolžnost. Na ta način si bodo Rusi pridobili Makedonca na svojo stran, ki jim lahko mnogo pomagajo, da se stvari na bolje zasujejo v Bolgariji. Mogoče je pa tudi, da je to stvar sprožila bolgarska vlada, da bi si zopet pridobila popularnosti, vsaj oficijozna „Svoboda“ zahteva, da Turčija upelje reforme v Makedoniji, ali pa to deželo izroči v upravo Bolgariji.

Iz **Rumunije** prihajajo poročila o novih kmetskih nemirih, ki so se že jako razširili. Ti nemiri so tem nevarnejši, ker bodo v kratkem volitve, pri katerih se je bati večjih izgradov.

Kje je general Boulanger, se nič ne ve. Nek **francoski** list trdi, da je stopil v samostan, kjer bode v miru živel, ker se je preveril, da zlahka ne more doseči namena svojega. Po drugih poročilih pa general uživa sveži zrak v Švici. Nek časnik trdi, da je šel v Prangius k princu Jérôme. Čudno je vsekako, kod hodi, da se nič gotovega ne zve. To potovanje je prav podobno potovanju Gambette v Nemčijo, o katerem se tudi dolgo ni nič natančnejega vedelo. Pozneje se je bilo razkrilo, da je bil pohodil Bismarcka.

Če tudi je „Nord. Allg. Zeit.“ odločno oporekala, da bi mislili preosnovati **nemško** državno pismo, vendar se ta stvar pretresava še vedno po nemških in drugih listih. Govori se, da se pripravlja odstop Bismarckov, a poprej treba stvari tako urediti, da bode možno vladati brez njega. Kakor je novi cesar odpravil Moltkeja, tako boče tudi nekda odpraviti še Bismarcka.

Kake so razmere v **Afganistanu**, ni zanesljivih poročil. Po angleških virih so emirove čete zmagale v več bojih ustajnike. Ruski listi so pa dobili drugačna izvestja. Ustaja se baje hitro širi. Mesta Badakšan, Lajmenc, Akaha, Saricul, Balk, Kundere, Taškurgan, Jehak, Mazar-Serif in Andkuj so se uprli. Mnogo vladinih čet se je pridružilo k ustajnikom, katerih je blizu 30.000.

Dopisi.

Iz **Trnja na Pivki** 18. septembra. [Izv. dop.] O šment vender! rekel sem prebravši smešno in zlobno kritiko o naši novi jami v včerajšnjem „Slovenca“. Nikakor se ne spuščam v daljno pravdo z patentovanim Pivškim dopisnikom včerajšnjega „Slovenca“. Štejem si pa vender v dolžnost, povedati častitlim čitateljem prav odkrito, da je poročevalec „Slovenčev“ ali naprošen, ali podkupljen, ali pa zloben.

Ali ste ga videli!? Dopisnik mislil je, da je naša nova jama že tako urejena, kot Postojnska, da so po njej vozari z železnico, njena tla so pa z zbrano drobnim peskom posuta in z elektriko razsvetljena. Gotovo je tudi mislil, da bo v njej dobil vsaj dve bandi in Bog ve kaj še, ter sploh vso komoditeto, katero le človeška mehkužnost zahtevati more. Za božjo voljo! Slovenčevega dopisnika jezi, da je jama blatna, da pota v njej neso speljana, da bi se morda v njej glace-rokovice umazale in zato se norčuje iz nje. O sancta simplicitas! Saj vender jama naša še ni bila javno odprta!

Od prostaka do veljaka prišli so že pogledat jamo, pa razen Slovenčevega poročevalca še nobeden ni zahteval „parketev“ po tleh, temveč vsakemu je bilo prav to, kar je narava v tisoč letih napravila.

Ne morem primerjati naše jame s slavno Postojnsko, vender mi mora pritrditi vsak pošten človek, da ima tudi naša jama marsikaj lepega, kar bi Postojnski ne bilo v nečast. Ravno za to sem pa kljub „Slovenčevi kritiki“ ponosen na njo in je ne dam za mošnjček srebrnjakov.

Cenjeni čitatelj primerjaj, prosim Te, dodano pismo nepristranskega zvedenca, kateri je s potrpljenjem po jami lazil čez dve uri. Kako méni ta gospod o Slovenčevem dopisniku?

Častiti gospod nadžupnik Slavinski piše tako-le:

„Spoštovani gospod učitelj!“

Dne 14. t. m. sem poslal uredništvu „Slovenca“ poročilo o najdeni novi Trnski jami in o izletu vanjo, ki smo ga napravili pred tednom Slavinci. Mislim sem, da pride v soboto že v „Slovenca“ ali včeraj. A kako se začudim danes domu prišedši, ko berem zbadljivi in norčavi zmazek o jami v „Slovenca“ mesto mojega poštenega poročila. Mene je jako užalil ta dopis, koliko mora še le Vas! Kdo da je pisal, boste lahko uganili, ako pomislite, kateri in kakošni ljudje so bili dozdej v jami? Pisanč bi jaz sodil, da sam ni bil v njej in je le pri pijači poslušal, ko so se drugi norčevali o stvari, ki ne zasluži norčevanja.

Pišem Vam to precej, da ne boste morda mislili, da smo Slavinci, ki smo bili pretečeni terek v jami, tako se zahvalili za postrežno prijaznost, s katero so nas spremili Trnjani vanjo. Da se boste prepričali, kako sem jaz pisal, prinesel bo g. kaplan Strupi koncept mojega dopisa Vam na ogled, ko prvokrat pride v Trnje. Pozdravlja Vas s spoštovanjem Vam vdani Jan. Sajovic.

V Slavini 18. septembra 1888.“

Konečno obsojam taktnost „Slovenčev“, kateri je prejel, kakor nam kaže priloženo pismo, dvoje kontrastno različnih poročil o naši jami, ter iz njih lahko spoznal resnico, a vender prijel za norčavi dopis ter ga z vso „glorijo“ natisnil, a drugo zega vrge v koš.

Štipko Jelenec,
najditelj in lastnik jame.

Iz **Borovnice** 19. septembra. [Izv. dopis.]

Nezgodna, o kateri mi je danes poročati, je že druga po preteku komaj petih let. V ponedeljek, 17. t. m. zvečer, videli so ljudje, vračajoč se s polja domov, kako je padel oder, raz kateri so zidarji, Čiči, popravljali veliki železniški most iz višine 35 metrov na tla, premetujoč se z ozida ne ozid. Kmalu zbrala se je na lici mesta precejšnja množica. Oder bil je deloma sesut, zraven njega pa je ležal mož — neso mu še sivi lasje — čvrst delavec, Lovro Lončarič — mrtev. Padel je bil na ostre kosce opeke ondu raztresene in si pobil glavo. Zmili so mu kri ter ga skušali spraviti k zavesti, a zaman. Ni jim poslednjič, ko je prišla žandarmerija, preostajalo drugega, nego odnesti ga v mrtvašnico. Zapustil je ženo in otroka — jedinca revščini in bedi.

Z njim vred bila sta na odru še dva druga zidarja, ki sta si pa oba rešila življenje. Prvemu zagostilo je palec v škripec za vrv, ki ga je potegnili seboj navzgor. Poprijel se je z drugo roko bruna in potem splezal nizdolu, dasi ne lahko, ker mu je pol palca odtrgalo. Drugi pa je skočil raz oder na prvi ozid mostnega stebra, ob katerem so delali, v istem hipu, ko je oder priletel tja. Vsa sestrašena pravila sta, da jim je vrv ušla ravno, ko so jeli spuščati se na tla, oder se obrnil in Lončarič priletel z viška, ker se ni utegnil kam prijeti, stoječ sredi odra.

Ljudstvo bilo je precéj razburjeno. Ni čudo: ne dalje kakor par korakov od ondu, le za jeden obok naprej, dohitela je pred tremi leti ista usoda — strijca tega Lovreta Lončariča. Čiči ustavili so delo takoj drugi dan, preplašeni po tragični usodi tovariša. Kje naj iščemo povoda takim nezgodam, nego, reči smemo, v neodpustni brezskrbnosti in nebriznosti onega, ki prevzema in vodi take poprave, a mu ni mar, da bi se ta nevarna dela vršila z zadostno sigurnostjo in varnostjo. In če se to ne dogaja, — da se ne, kažeta ta dva slučaja, — ni li dolžnost železničnega vodstva, malo bolj gledati na to, da dotični podjetnik ne bo skrbel le za lastni žep, — nego tudi za to, da mu bodo delavci varni življenja

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) Včerajšnja številka našega lista zaplenilo je državno pravdnništvo zaradi onega oddelka v političnem razgledu, v katerem smo javili, kako pišeta ob aféri Strossmayerjevi „Novoje Vremja“ in „Novosti“. Ker smo vse to posneli po nezaplenjenih Dunajskih listih, uložili bo demo proti tej konfiskaciji ugovor. Današnja številka ima dve strani priloge.

— (Pokojnega Ant. Raiča pogrebni spreved v Pragi) bil je jako lep in naši bratje Čehi skazali so se tudi pri tej priliki. Na krsto položili so vence: „Česko-slovinski spolek“, „Meščanska Beseda“, „Sokol“, g. Grigorović in dr. Pevsko društvo „Hlahol“ pelo je tri zборе, na kar so krsto

položili na v četer upreženi mrtvaški voz, s katerim je korakalo 12 Sokolov z gorečimi plamenicami. Za krsto hodili sta vdova s sestro, deputacije gore omenjenih in drugih narodnih društev, profesorji češke realke, veliko realcev in jako mnogobrojno občinstvo. Sprevod pomikal se je skozi mesto do Fran Josipovega kolodvora, kjer so društva pokojniku izkazala poslednjo čast. Na kolodvoru položila se je krsta v določeni vagon in potem odpeljala proti Ljubljani. Bratje Čehi so tem žalostnim povodom v pokojnem Raiči počastili ves narod slovenski, za kar jim bodi izrečena najiskrenejša zahvala.

— (Dr. Vidulich.) deželni glavar istrski, dal je, kakor čitamo v Naši Slogi svojo ostavko. Po dogodku, opisanem v današnjem poročilu iz deželnega zbora istrskega, mu tudi družega ni kazalo.

— (Umrli) je predvčeraj po dolgi bolezni gospod Ferdinand Suhadobnik, umirovljeni davkarski kontrolor in bivši urednik „Ljudskemu glasu“. V miru počiva!

— (Imenovanje.) Gg. I. Šorn in I. Fon imenovana sta suplentoma na gimnaziji Ljubljanski.

— (Iz deželnega šolskega sveta.) Stalno nameščeni so naslednji začasni učitelji: M. Verbič v Sodražici, A. Pirc v Borovnici, Fr. Črnagoj v Šmartinu pod Šmarjino Goro; Martin Judnič v Vavti Vasi, L. Blejček v Trzinu, Marija Clarici v Moravčah, L. Fettich-Frankheim in M. Mežan v Knežaku, M. Mežan na Slapu. Gosp. J. Raktelj, doslej v Ribnici, imenovan je učiteljem pri sv. Gregorji, 3. učitelj službo na Krškem dobila je gđ. Marija Michel, četrto gđ. Ana Šmidinger. Gosp. Fr. Kozjak v Škocijanu 3. službo v Borovnici, g. Fr. Trost, nadučitelj na Vinici, dobil je nadučiteljsko službo na Igu. Nadučitelj L. Arko v Sodražici je umirovljen.

— (Konfiskacija.) „Edinosti“ poslednja številka bila je zaplenjena zaradi članka „Slovanstvo v Avstriji“. Došlo nam je drugo izdanje.

— (Na novo slovensko ljudsko šolo v Trstu) upisalo se je že zadostno število učencev. Pouk začne se v kratkem, ko bode poslopje popolnoma prirejeno.

— (Na učiteljski v Mariboru) imenovan je glavnim učiteljem dosedanji učitelj na vadbici g. Ivan Koprivnik.

— (Gospod Josip Pajsar.) dobro znan pevec in igravec dramatičnega društva, podal se je na Dunaj v konservatorij, da se izobrazi popolnoma v petji. Dne 19. t. m. napravil je vsprejemni izpit prav dobro. Oglasilo se je 9 kandidatov k tej poskušnji, izmed katerih so pa le štirje prestali izpit in bili vsprejeti v zavod. Gospod Pajsar je bil vedno marljiv pevec in se pokazal v operetah kot nadarjen za gledališče. Čestitamo torej njemu in njegovemu prejšnjemu učitelju gosp. prof. Gerbič-u, da je častno prestal omenjeni izpit. Želimo pa tudi, da bi našel dovolj podpore, da mu bo mogoče ustrajati in kot popolnoma izvežbanemu pevcu pomagati k prospehu slovenske glasbe in dramatike.

— (Sinočnega shoda kranjskega obrtnega društva,) ki je imel namen konečno sklepati ob ustanovi humanitarnega zavoda za samostalne obrtovalce Ljubljanske v trajen spomin 40 letnice cesarjeve, udeležilo se je nad 100 rokodelskih mojstrov. Ko je več govornikov razjasnilo pomen in potrebo tacega zavoda, sklenilo se je mej živahnim odobravanjem jednoglasno pritrditi nasvetu odborovemu. V pomnoženje odbora kranjskega obrtnega društva, ki bode ustanovnik novega društva, volili so se iz sredine zbora še naslednji gospodje: Hinterlechner, Bonač, Tratnik Hansel, Košir, Jenko, Šturm, Čamerik, Levec. Zbor trajal je do polu dvanajste ure po noči in uprav z milovanjem opazovali so udeleženci, da ko je bilo že vse sklenjeno, je vendar gosp. Regali po starem običaji poskusil nekoliko nepotrebnih dovtipov svojih in nameraval celo stvar s podtiko svojih „boljših idej“ že pri pričetku razdehati in razveljaviti. Sreča mu pa tudi pri tej prilika ni bila mila in prav lahko je opazal, da se s praznimi frazami tudi pri rokodelcih ničesar ne opravi in da mora biti človek pri izbiranju objektov za svoje dovtype silno previden!

— (Delavsko izobraževalno društvo) v Ljubljani preskrbelo je svojim društvenikom učitelja, ki bode poučeval v stenografiji in pravopisji. Odbor uljudno vabi k mnogobrojni udeležbi. Začetek v nedeljo ob 9. uri dopoldne v društveni sobi Trubarjeve ulice št. 1,

— (V Trstu) naselilo se je v novejšem času dve in štirideset pruskih ttrdk. To je ob sebi že pomenljivo, še bolj pa, če je vse res, kar se je godilo in govorilo pri Sedanski slavnosti, katero je dne 2. t. m. priredila nemška kolonija v Trstu.

— (V II mestno peterorazredno deško šolo) upisalo se je v začetku šolskega leta 1888/89: v I.a razred 51 učencev, učitelj g. Fr. Raktelj; v I.b razred 53 učencev, učitelj g. Fr. Pavlin; v II.a razred 70 učencev, učitelj Fr. Kokalj; v II.b razred 60 učencev, učitelj Anton Razingier; v III.a razred 64 učencev, učitelj And. Žumer; v III.b razred 71 učencev, učitelj g. Fr. Bahovec; v III.c razred 44 učencev, učitelj g. J. Hribar; v IV. razred I. oddelek 66 učencev, učitelj g. Ivan Krulec; v IV. razred II. oddelek 65 učencev, učitelj g. Lav. Armič; v V. razred 40 učencev, učitelj gospod Lav. Belar; skupaj 584 učencev.

— (Javna pritožba.) Došel nam je naslednji dopis: Preteklo je že par mesecev, odkar je novi kanal v Kravji dolini dogotovljen, a cesta je še vedno vsa razdrta in zdrapana. Tam, kjer je znamenito znamenje stalo, že mesec dni leži velik kup kamenja in čaka rešitve; pa kaj to, saj se še ostanki podrttega znamenja neso odpravili, gotovo zato, da ponoči „barabe“ imajo kam posedati. In kakšna je še le cesta nasproti novi cerkvi: Z najdebelejšim kamenjem so jo posuli, da se kaj tacega ne vidi v nobeni vasi, kaj še le v mestu. Uboga živina, ki mora tukaj voziti! Čudno, da se ravno na sv. Petra predmestji vse hitro (!!) dela! Mislimo, da bode ta opomin zadoščeval, da se kričeči ta ne dostatek brez odlašanja odpravi.

— (Slavjanska biblioteka.) Pod tem naslovom začelo je v Petrogradu pri Jurjeviči Geruci izhajati delo, v katerem se bodo objavljala dela raznih slovanskih pisateljev in pesnikov v ruskih prevodih. V prvem snopiču objavljene so nekatere pesni bolgarskih pesnikov Ivana Vazova, M. Moskova, Hristo Boteva, Penčo Slavejkova, srbsko-hrvatskih pesnikov Šenoa, Zmaja-Jovanovića, Harambašića, Guga Badalića, Petra Preradovića in Andreja Paljmovića; potem pa nekatere narodne pesni bosenskih mohamedancev, Slovakov in Rusinov. Cena prvemu snopiču, ki obsega 7¼ tiskane pole, je 50 kopejk.

— (Trtna uš v Črnomeljskem okraji) strašno naglo napreduje. Znova je „konstatovana“ v katastralnih občinah: Božakovo, Mavil, Petrova vas, Dobliče, Bedenj in Sodji Vrh.

— (V Proseku, Kontovelji in pri sv. Križi) začne trgatve dne 3. in konča dne 10. oktobra. Kakor kaže bode vino izvrstno, ker je vreme suho in grozdje dobro dozorelo.

— (Za škodo) prouzročene pri poslednjih manevrih na Štajerskem izplačalo se je 1100 gold. odškodnine.

— (Obesil) se je Miha Skočir, kočar v Ledini pri Sevnici, v svoji kleti. Nagib samomoru neznan.

— (Morski volkovi) so se v Jadranskem morji močno zaplodili. Predčera j javljali smo, da so jednega v Lakovi ujeli. Iz Budue se brzojavlja, da so ondu ubili pet metrov dolzega morskega volka in da so preteklo soboto v morji blizu Boke videli dva orjaška morska volka.

— (Vabilo k slavnosti), katero priredi občina pri D. M. v Polji povodom proslavljenja štiridesetletnice vladanja Nj. veličanstva presvetlega cesarja Frana Josipa I., v dan 23. septembra t. l. Vspored: Na predvečer: Zvonenje, streljanje s topi in zažiganje kresov. Na dan slavnosti: 1. Ob 9. uri dopoldne slovesna sv. maša z asistenco. 2. Popoldne ob 1 uri slovesne litanije. 3. Po litanijah zbere se šolska mladina pred šolo, kjer ji gospod nadučitelj razloži v kratkem govoru pomen slavnosti. Za tem zapoje šolska mladina cesarsko pesen. 4. Po odpeti cesarski pesni sledi odhod šolske mladine na slavnostni prostor z godbo na čelu. 5. Na slavnostnem prostoru v Vevčah pozdrav prisilcev in otvorjenje slavnosti od strani občine. 6. Šolska deklica pozdravi gosp. c. kr. okrajnega glavarja. 7. Slavnostni govor. 8. Petje cesarske pesni. 9. Deklamacije šolske mladine. 10. Pogoščenje šolskih otrok. 11. Otroške igre. 12. Loterija in splošnja ljudska zabava. 13. Učencem se razdele spominjske knjižice in podobice: potem odhod šolske mladine na dom. 14. Umeteljni ogenj. Mej posameznimi točkami programa svira vojaška godba.

Slavnostni odbor.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Berolin 19. septembra. Nadvojvoda Albrecht in veliki knez Nikolaj bila sta danes še prisotna pri konci manevrov, potem pa sta se poslovila od cesarja, ki je odšel v Hubertusstock na lov in se peljala v Berolin nazaj, kjer sta obedovala v kraljevi palači.

Delle 19. septembra. Včeraj našli so v Suarcie na francoskih tleh truplo nemškega žandarma s prestreljenim vratom. Pričela se je takoj preiskava. Misli se, da se je žandarm sam ustrelil.

London 19. septembra. Iz Suakima se brzojavlja: Od včeraj že streljajo Arabci jako močno na vnanje utrdbe, katere odgovarjajo s Kruppovimi kanoni. Izgube ustašev so znatne.

Delle 20. septembra. Preiskava dognela, da se je najdeni nemški žandarm sam ustrelil. Razburjenost se je poglobila.

Sinaia 20. septembra. Nadvojvoda Karol Ludovik zvečer odpotoval.

Bukurest 20. septembra. Iz okolice kraljice srbske se čuje, da sprave mej kraljem in kraljico ne bode, da se bode pa pravda o ločitvi zakona umaknila in da je ta uspeh pripisovati posredovanju cesarja avstrijskega.

London 20. septembra. (Pol. Correspondenz.) Tukaj opaža se potovanje generala Przevalskega v spremstvu več častnikov in kazakov v Tibet z rastočim zanimanjem. Misli se, da je več nego slučaj, ako se je ta ekspedicija odpravila baš sedaj, ko se pričinja angleško-tibetska vojna. Vsled te vojne nastale so v Tibetu simpatije za Rusijo, ker na vseh azijskih dvorih trdno verujejo v nasprotstvo mej Anglijo in Rusijo. Taka mišljenja je Rusije azijska politika obračala vedno sebi v prid in v tem nadkrijevala politiko angleško. Očividno ima tudi Przevalskega potovanje jednak namen, če morda ne misli celo podkuriti in podpirati tibetskega upora.

Letno poročilo dijaške kuhinje na Ptuiju v samostanu č. gospodov oo. minoritov za preteklo šolsko leto 1887/88.

V teku šolskega leta 1887/88 so nastopni p. n. čestiti dobrotniki, oziroma slavni zavodi milodare doposlali blagovolili. Imena blagih dariteljev sledi po abecednem redu: Antolič Janez, župnik na Ptujski Gori, 2 gld.; Belšek Anton, župnik pri sv. Petru pri Radgoni, 2 gld.; Bezjak Fran, učitelj pri sv. Križi pri Slatini, 7 gld. 20 kr.; Borovnjak Josip, župnik v Cankovi na Ogorskem, 2 gld.; Brauner Ludovik, vodja finančne straže v Šmarji, 1 gld.; Cilenšek Martin, profesor na Ptuiju, 12 gld.; Črnko Marka, vikar na Ptuiju, 3 gld. 15 kr.; Čuček Josip dr., odvetnik na Ptuiju, 30 gld.; Čuček L. dr., odvetnik v Orebiču v Dalmaciji, 5 gld.; Čuš Janez, defec. v Wetmannstättenu, 5 gld.; dekanstvo Gornjegradsko 3 gld.; „Družba sv. Cirila in Metod v Ljubljani“ 50 gld.; Farkaš Alojzija v Ljutomeru 50 kr.; Grabar Miha, umir. župnik pri sv. Urbanu v Slov. Goricah, 5 gld.; Gregorec Lavoslav dr., kanonik in državni poslanec, 5 gld.; Gross Fran dr., c. kr. dav. sodn. pristav v Ljubljani, 1 gld. 25 kr.; Hirt Fran, župnik v Slivnici, 10 gld. 50 kr.; Hrg Lovro, kanonik v Mariboru, 5 gld.; Hrčič Josip, župnik v Spodnji Poljskavi, 5 gld.; Jasie Valentin, župnik pri sv. Florijanu, 1 gld.; Jurčela Fran dr., odvetnik in deželni poslanec na Ptuiju, 30 gld.; Jurca Andrej, veletržec na Ptuiju, 10 gld.; Kapus Herman, kaplan v Zetalah, 1 gld.; Karba Josip, posestnik v Krapji pri Ljutomeru, nabral 3 gld. 50 kr.; Keček Hrabroslav, kaplan pri sv. Križi na m. p., 1 gld.; Klobučar Anton, c. kr. sodn. pristav na Ptuiju, 22 gld. 50 kr.; Kolednik Jakob, župnik v Hajdini, 6 gld.; Korošec Fran, kaplan v Planini, 5 gld.; Kosér Fran, veleposestnik pri sv. Lovrenci v Slovenskih Goricah, 1 gld.; Košar Jakob, župnik v Gorenji Poljskavi, 5 gld.; Kranjc Josip, nadučitelj pri sv. Trojici v Slov. Goricah, 5 gld.; Kukovec Josip, župnik pri sv. Andraži v Slov. Goricah, 5 gld.; Kunec Janez, župnik pri sv. Juriji na Ščavnici, 2 gld.; Kunstek Luka, profesor na Ptuiju, 20 gld.; Kupljen Anton, c. kr. notar v Črnomlju, 6 gld.; Ljubenski Slovenci 30 gld.; Lilek Emil, c. kr. profesor v Serajevu, 10 gld.; Majcen Ferdinand, veroučitelj na Ptuiju, 10 gld. 50 kr.; Merkuž Anton, župnik v Zetalah, 1 gld.; Meško Jakob, župnik pri sv. Lovrenci v Slov. Goricah, 20 gld.; Mikl Tomaž, veleposestnik pri sv. Marjeti, 2 gld.; Modrinjak Matija, inf. prošn. na Ptuiju, 15 gld.; Neimenovan v Ljutomeru 25 kr.; Neimenovan 4 gld.; Neimenovan 1 gld.; Neimenovan 1 gld.; Neimenovan 1 gld.; Osenjak Martin, kaplan v Ljutomeru, 1 gld.; Ploi Jakob dr., odvetnik na Ptuiju, 46 gld. 50 kr.; Posojilnica Ljutomerska 30 gld.; Posojilnica Makolska 20 gld.; Posojilnica Ptujška 25 gld.; o. Prus Stanislav, minorit na Ptuiju, 4 gld.; Purgaj Oroslav, kaplan pri sv. Martinu pri Slov. Gradci, 2 gld.; F. R., umir. duhovnik pri sv. Lovrenci v Slov. Goricah, 2 gld.; Rašp Ferdo, umir. oskrbnik grof Herberštajnske graščine, 10 gld.; Rodošek Martin, župnik pri sv. Martinu, 5 gld.; Romih Tomaž, mešč. učitelj na Krškem, 60 kr.; Roškar Fran, kaplan v pok. v Zavrči, 2 gld.; Satler Josip, prov. pri sv. Križi nad Mariborom, 4 gld.; Sever Josip, župnik v pok. v Zavodji, 5 gld. (Konec prih.)

Zahvala.

P. n. čest. gg. uradnikom tukajšnje sodnje in davkarje, žandarmerije in finance; gospe in gospodom, došlim od blizu in daleč, kakor tudi Vipavcem in bratskemu nam društvu iz Lokaveca, sploh vsemu občinstvu za tako obilno udeležitev, s katero so pripomogli povečšati izvršitev te častne in redke slavnosti, šteje si podpisani odbor v posebno čast, tem potom vsem skupaj izrekati najsrčnejšo zahvalo.

Odbor

„Društva za podporo rokodelcev v Ajdovščini“.

„LJUBLJANSKI ZVON“
 stoji (331-217)
 za vse leto gld. 4.60; za pol leta
 gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Preskušena skozi 40 let!
 2000 najslavnejših profesorjev in zdravnikov
 Evrope zapisujejo in priporočajo za vsakodanjo rabo le pristno c. kr. zobozdravnika

dr. Popp-a Anatherin ustno vodo
 v dvojno povečanih steklenicah, kot radikalno sredstvo
 proti vsakemu zobobolju, vsakej bolezni ust in dlesna, katera, če se rabi hkratu z

dr. Popp-ovim zobnim praškom ali zobno pasto,
 vedno ohrani zdrave in lepe zobe.

Dr. Popp-a zobna plomba. (616-1)

Dr. Popp-a zeljisko milo za vsakovrstne izpuščaje,
 zlasti za kopelji.

Pred ponarejanjem se v lastnem interesu svari.
 Zaloge imajo vse lekarne, parfumerije in drogerije.

Loterijske srečke 19. septembra.
 V Brnu: 69, 25, 54, 62, 84.

Umrli so v Ljubljani:

20. septembra: Franca Prepeluh, delavka, 18 let,
 sv. Petra cesta št. 19, za jetiko. — Andrej Pavličič, jurist, 21 let, sv. Petra cesta št. 13, za otrpjenjem črev. —
 Janez Smolnik, godčev sin, 7 mes., Opekarska cesta št. 29, za drisko.

V deželnej bolnici:

19. septembra: Katra Kunstel, delavčeva žena, 39,
 za katarom v črevih.

20. septembra: Jovana Golob, šivilja, 22 let, za
 pljučno tuberkulozo.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
19. sept.	7. zjutraj	740.4 mm.	9.8° C	sl. zah.	d. jas.	0.00 mm.
	2. popol.	739.9 mm.	17.8° C	sl. vzh.	jas.	dežja.
	9. zvečer	741.1 mm.	10.6° C	sl. vzh.	jas.	dežja.
20. sept.	7. zjutraj	741.4 mm.	7.8° C	sl. sev.	jas.	0.00 mm.
	2. popol.	741.0 mm.	17.6° C	sl. svz.	obl.	dežja.
	9. zvečer	742.4 mm.	14.9° C	sl. szh.	obl.	dežja.

Srednja temperatura 12.7° in 13.4°, za 1.1° in 0.4°
 pod normalom.

Dunajska borza

dné 20. septembra t. l.
 (Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta gld. 81.80	—	gld. 81.60
Srebrna renta	82.55	82.65
Zlata renta	110.7	110.80
5% marčna renta	97.60	97.40
Akcije narodne banke	878.—	878.—
Kreditne akcije	313.50	312.90
London	121.85	121.80
Srebro	—	—
Napol	9.63	9.62 1/2
C. kr. cekini	5.77	5.77
Nemške marke	59.52 1/2	59.50
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 133	gld. 75 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100 " 170	" 25 "
Ogerska zlata renta 4%	" 101	" "
Ogerska papirna renta 5%	" 90	" 80 "
5% štajerske zemljišče, odvez. oblig.	" 105	" 50 "
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 119	" 75 "
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	124 " 50	" "
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	" "	" "
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	99 " 95	" "
Kreditne srečke	100 gld. 183	" 50 "
Rudolfove srečke	10 " 22	" "
Akcije anglo-avstr. banke	120 " 116	" 75 "
Tramway-društ. velj. 170 gld. a v.	228 " "	" "

Važno za trošilce tolstenin.

S tem priporočamo danes, dajoč na prosto voljo, da se plačilo nakaže ali znesek pošlje, iz Budimpešte najboljša baže sledeče blago naravnost od proizvajalca:

100 K

Ia. Peštanska svinjska mast v sodih po 60—100 K gld 67.—
 Ia. 180—200 K " 66.—
 Ia. povojen namizni špeh (4 kosi 100 K) " 65.—
 Ia. debeli špeh za kuhanje v 4 ploščah " 57.—
 Ia. 3 " 58.—
 Ia. povojeno svinjsko meso v kosih po 1/2 K in več " 62.—
 Ia. povojena gnjat broz špeha " 70.—
 Ia. povojeno pleče " 65.—
 Ia. Carsko meso, fino, mlado v kosih po 2 K in več " 80.—
 Ia. ogerske salami najboljše baže " 150.—
 Ila. " " dobre baže " 135.—

in oskrbujemo proti naročilu nakup vseh ogerskih pridelkov po liberalnih pogojih iz prve roke in tudi prevzamemo prodajo tamošnjih gredočih pridelkov na Ogorskem v konsignacijo ali na stalen račun proti gotovini in so nam uzorci ali preskušnje vedno po godu.

Z velespoštovanjem

Mejnarodni posredovalni bureau za trgovino in obrt,
 Budimpešta, Gyár-utca 5. (620-1)

Jedini slovenski ilustrirani šalji list.

ROGAČ

izhaja po dvakrat na mesec

ter stoji 478—19

3 gld. 20 kr. celo leto,
 1 gld. 60 kr. pol leta.

Uredništvo in upravnistvo v Narodni Tiskarni.

Ne zameniti z Radgonsko.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda. Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kislci največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda. Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena pozivljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo. Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatno, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja. Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gor- kot. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gld.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo. Liter radenske kislá vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Koške vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koške kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivale, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih seavniške prevlake so postajale vedno manjše ter končno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske slatine na Štajerskem.

V zalogi imata kisló vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Tuji:
 19. septembra:

Pri **Sionu**: Neuberg iz Pečuha. — Bernt z Dunaja. Baronin iz Grada. Weiss iz Grada. — Oskoh iz Kraljeva. — Mezgar iz Pazina. — Prohaska z Reke. — Wagner iz Grada. — Siersch iz Polzua.

Pri **Malič**: Brauman iz Monakovega. — Decker iz Podoklega. — Mirtler z Dunaja. — Werth iz Inomosta. — Golomar z Dunaja. — Landberger iz Celja. — Fille iz Grada. —

Pri **juznem kolodvoru**: Werner z Dunaja. — Moser iz Tirolskega. — Maričič z Reke. — Karos iz Prage. — Pokorni iz Celja.

Pri **bavarskem dvoru**: Rožane iz Gorenjega Logatca.

J. & S. KESSLER v BRNU,
 Ferdinandove ulice št. 7 sn.,
 pošiljata proti poštenu povzetju: (130-26)

Križasto modno blago
 za žensko obleko, iz čiste volne, 90 cm. široko, 10 metrov gld. 8.50.

Volnen atlas
 v vseh modnih barvah, 90 cm. širok, 10 metrov gld. 6.50.

Kašmir
 v vseh modnih barvah, 90 cm. širok, 10 metrov gld. 4.50.

BAIGE
 v najnovejših barvah, 100 cm. širok, 10 metrov gld. 9.50.

Brokatno blago
 v vseh barvah, 60 cm. širok, najnovejši dessins, 10 metrov gld. 4.—

CRETON
 za žensko obleko, se sme prati, najnovejši uzorec, 70 cm. širok, 10 metrov gld. 2.80.

Trinitnik
 60 cm. širok, svetlo- in temno-rujav, 10 metrov Ia. gld. 3.50. Ila. gld. 2.80.

Blago za ponočne suknje
 (tudi za ženske obleke), 60 cm. široko, kri- žasto, 10 metrov gld. 2.50.

Pregrinjalna garnitura
 (2 posteljni in 1 mizno pregrinjalo, iz ripsa gld. 4.50, iz jute gld. 3.50.

Jute-zastor
 turški dessins, (2 stranska dela in drape- rija), komplet, gld. 2.30.

Posobna preproga
 jako trajna, 10—11 metrov dolga, — Ia. gld. 6.—, Ila. gld. 3.50.

Prešita posteljna odeja
 iz atlasa gld. 8.50, — iz rouge-a gld. 3.—

Domače platno
 29 vatlov, kos 1/4 gld. 5.50, — kos 1/2 gld. 4.20.

King-kanina
 30 vatlov, bolje od platna, kos 1/4 gld. 7.50, 1/2 gld. 5.80.

ŠIFON
 30 vatlov, 90 cm. širok, kos Ia. gld. 5.50, Ila. gld. 4.50.

Oxford
 29 vatlov, najnovejši uzorec, kos Ia. gld. 6.50, Ila. gld. 4.50.

Canevas
 za posteljno prevleko, 29 vatlov, kos Ia. gld. 6.—, Ila. gld. 5.20.

Damastni gradl
 30 vatlov, kos Ia. gld. 8.50, Ila. gld. 5.0.

Mizni prtí
 platneni, v vseh barvah, 3 komadi 1/4 gld. 2.—, 1/2 gld. 1.—

Prtiči
 platneni, 1/4 v kvadratu, — 6 komadov gld. 1.20.

Otirače
 platnene, z resami, gld. 1.50, s krajei gld. 1.20.

Rjuhe
 brez šiva, 2 metra dolge, 1 1/2 metra široke, 1 komad gld. 1.50.

Slamnjace
 iz jute-platna, kompletne, velike, komad Ia. po gld. 1.40, Ila. po 90 kr.

Predposteljna preproga
 najnovejši dessins, iz flanele, 1 par gld. 2.—, iz jute gld. 1.30.

Uzorci
 zastoj in franko.